

Sygn. akt VI Ka 104/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Tekieli

Sędziowie SR del. do SO Jarosław Staszkiwicz (spr.)

SO Andrzej Żuk

Protokolant Małgorzata Pindral

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Zgorzelcu B. F.

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2017r.

sprawy **G. G.** ur. (...) w Z., s. K. i B. z domu R.

o wyrok łączny

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu

z dnia 16 stycznia 2017 r. sygn. akt II K 392/16

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec skazanego G. G.;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. P. kwotę 177,12 zł w tym 33,12 zł podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygnatura akt VI Ka 104/17

UZASADNIENIE

G. G. został skazany:

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie VI K 702/07, z 3 IX 2007 roku, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 11 XII 2006 roku, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie VI K 236/09 z 19 V 2009 roku, za czyn z art. 278 § 1 k.k., popełniony 13 I 2007 roku, na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie II K 151/09 z 30 XII 2009 roku, za czyn z art. 280 § 1 k.k., popełniony 17 I 2009 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 280 § 1 k.k., popełniony pomiędzy jesienią 2006 a jesienią 2007 roku, na karę 2 lat pozbawienia wolności, gdzie orzeczono łączną karę 2 lat pozbawienia wolności – rozpoczął wykonywanie kary 21 I 2009 roku, dotąd nie odbył jej w całości;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie II K 234/09 z 8 I 2010 roku, za czyny z art. 278 § 1 k.k., popełnione od 11 lutego do 5 października 2005 roku, na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie II K 85/11 z 30 III 2011 roku, za czyny z art. 278 § 1 k.k., popełnione od marca do lipca 2010 roku, na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 178a § 2 k.k., popełniony 4 VII 2010 roku, na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, gdzie orzeczono łączną karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą skazany odbył w całości do 16 I 2012 roku;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie II K 290/15 z 23 VI 2015 roku, za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w nocy z 12 na 13 XII 2014 roku, na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, wykonywaną od 6 XI 2015 roku.

Nadto wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie II K 384/11 z 20 VI 2011 roku, połączono kary orzeczone wobec skazanego w sprawach VI K 702/07, VI K 236/09 i II K 234/09 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu i wymierzono mu łączną karę 2 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 16 I 2017 roku w sprawie II K 392/16:

- połączono wymierzone G. G. – karę łączną pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie II K 151/09 tego Sądu Rejonowego oraz łączną karę pozbawienia wolności z wyroku łącznego tego Sądu w sprawie II K 384/11 i orzeczono łączną karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- na poczet tej kary zaliczono okres od 8 II do 17 V 2011 roku, od 21 do 23 I 2009 roku i od 16 I 2012 roku do 8 XI 2013 roku;

- na podstawie art. 572 k.k., umorzono postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w pozostałym zakresie;

- na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwolniono skazanego od zapłaty kosztów sądowych;

- na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z 26 V 1982 roku prawo o adwokaturze oraz § 4 w zw. z § 17 ust. 2 pkt 4 i ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 X 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. P. kwotę 660 złotych oraz 151,80 złotych tytułem podatku VAT tytułem nieopłaconej obrony z urzędu.

Z wyrokiem tym nie zgodził się obrońca skazanego. W swojej apelacji zarzucił:

- obrazę przepisu art. 85 § 3 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że w odniesieniu do kary roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 23 VI 2015 roku o sygn. akt II K 290/15 zachodzi negatywna przesłanka wskazana w tym przepisie, uniemożliwiająca objęcie tego skazania węzłem kary łącznej w wyroku łącznym ze względu na fakt, że czyn, za który skazanemu wymierzona została w/w kara pozbawienia wolności, popełniony został w okresie próby w związku z warunkowym przedterminowym zwolnieniem z odbywania innej kary pozbawienia wolności, orzeczonej wobec skazanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z 30 XII 2009 roku sygn. akt II K 151/09 w sytuacji, gdy brak jest podstaw do uznania, ażeby kara pozbawienia wolności, co do której orzeczono wobec skazanego warunkowe przedterminowe zwolnienie, stanowiła w istocie „karę odbywaną w czasie popełnienia czynu” w rozumieniu przepisu art. 85 § 3 k.k.

- rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej wynikającą z zastosowania przez sąd I instancji wadliwych kryteriów jej wymiaru i przyjęcia zasady asperacji, zbliżonej do kumulacji w sytuacji, gdy warunki osobiste skazanego oraz jego zachowanie w trakcie wykonywania kary przemawiają za zastosowaniem tej zasady w przybliżeniu do zasady absorpcji.

Stawiając te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- połączenie węzłem kary łącznej kar pozbawienia wolności, orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawach II K 151/09, II K 384/11 i II K 290/15 i zastosowanie zasady częściowej absorpcji i orzeczenie wobec skazanego kary łącznej w wymiarze 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- albo o zastosowanie zasady częściowej absorpcji i orzeczenie wobec skazanego kary łącznej w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności;
- zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według obowiązujących przepisów.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy nie zasługiwała na uwzględnienie. W pierwszym rzędzie należało rozważyć przedstawiony w środku odwoławczym zarzut naruszenia prawa materialnego. Zważywszy na jego treść przyjęto, iż dotyczył on art. 85 § 3 k.k. w aktualnym brzmieniu – autor odwołania nie zaznaczył, by kwestionował naruszenie tej normy w brzmieniu sprzed 15 IV 2016 roku, co więcej, nie zarzucił też naruszenia art. 4 § 1 k.k., co musiałby uczynić, gdyby domagał się zastosowania w niniejszej sprawie przepisów z okresu wcześniejszego, niż czas orzekania przez sąd rejonowy. Nie ma zatem potrzeby rozważania, czy art. 85 § 3 k.k. uległ zmianie, wystarczy skupić się na analizie jego aktualnej treści.

Obrońca w apelacji akcentował znaczenie sformułowania „kara odbywana w czasie popełnienia czynu”, zawartego w przedmiotowym przepisie. Starał się mu nadać inne znaczenie, niż to, które zapisano na początku art. 85 § 3 k.k. – „po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary”. Swoje stanowisko opierał na poglądzie zacytowanego komentatora. Ponadto snuł rozważania na podstawie podobieństwa instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary oraz warunkowego zwolnienia. Ta pierwsza podstawa zarzutu – doktrynalna – zdaje się pomijać stanowiska wyrażane przez innych znawców prawa karnego materialnego – choćby P. K. w komentarzu do kodeksu karnego pod redakcją M. M.. Gdyby podążyć za argumentacją autora apelacji, należałoby przyjąć, iż ustawodawca zbędnie zamieścił w omawianym przepisie warunek (negatywny), by przestępstwo popełnione zostało po rozpoczęciu, a przed zakończeniem wykonywania kary. Wystarczyłoby bowiem zastrzeżenie, że kara ma być odbywana w chwili popełnienia czynu. W ocenie sądu odwoławczego powołane sformułowania mają w art. 85 § 3 k.k. to samo znaczenie, służą wyrażeniu tego samego – określeniu okresu pomiędzy rozpoczęciem, a zakończeniem odbywania kary, bez wyłączenia czasu, gdy faktycznie skazany kary nie odbywa w ramach warunkowego zwolnienia, które później odwołano.

Analogia pomiędzy warunkowym zawieszeniem wykonania kary, a warunkowym zwolnieniem jest o tyle nieuzasadniona w tej kwestii, że ta pierwsza instytucja w kontekście wydawania wyroku łącznego została osobno, szczegółowo uregulowana. Zasady te stanowią wyjątek od zwykłego rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, co wynika wprost z art. 85 § 2 k.k. Odnoszą się do kary nie podlegającej wykonaniu. Podobnego, szczegółowego unormowania, nie doczekało się orzeczenie o wyroku łącznym w odniesieniu do kary, z której wykonywania skazany został warunkowo zwolniony – w sytuacji, gdy następnie to zwolnienie odwołano. Karę taką należy uznać za podlegającą wykonaniu. Do orzekania o niej w kontekście wyroku łącznego stosować należy zatem ogólne zasady. Tę część rozważań apelującego należało zatem uznać za nietrafną.

Za właściwe uznano natomiast rozumienie art. 85 § 3 k.k. przyjęte przez sąd I instancji. Prowadziło ono do stwierdzenia, że nie można objąć karą łączną wszystkich kar pozbawienia wolności, które nie zostały w całości wykonane do chwili wydania zaskarżonego wyroku. Jedną z nich – orzeczona w sprawie II K 151/09 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu – odbywana była od 21 I 2009 roku – jak przyjął sąd rejonowy (tego ustalenia faktycznego nie podważono, musiało być ono zatem przyjęte za trafne). Czyny, za które wymierzono mu karę w sprawie II K 290/15 tego Sądu popełniono później – w 2014 roku. Słusznie zatem przyjęto, że art. 85 § 3 k.k. stoi na przeszkodzie połączeniu kar, orzeczonych w tych dwóch wyrokach. Odmienny pogląd, będący podstawą do pierwszego z zarzutów apelacji, uznano za nietrafny. Z uwagi na treść zarzutu, poza rozważaniami sądu odwoławczego pozostaje możliwość połączenia kar, orzeczonych w sprawach II K 384/11 i II K 290/15 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu, jak również – ze względu na kierunek apelacji – możliwość zastosowania przepisów aktualnie obowiązujących do wydania wyroku łącznego odnoszącego się do orzeczeń, w komplecie prawomocnych przed 1 VII 2015 roku.

Krytycznie oceniono też zastrzeżenia autora odwołania, skierowane przeciwko wysokości orzeczonej w zaskarżonym wyroku kary łącznej. Podstawą do tego zarzutu obrońca skazanego uczynił uwagę, iż postępy resocjalizacyjne G. G. oraz jego warunki osobiste sprawiają, że owa kara jest rażąco surowa. Z opinii o skazanym wynika, iż był on jednokrotnie karany, zaś trzykrotnie nagradzany przez administrację zakładu karnego. Był zatrudniony poza terenem zakładu karnego, lecz zwolniono go, gdyż nie wykonywał poleceń osoby, która go nadzorowała. Karę odbywa w systemie programowego oddziaływania. Zasadnie zatem przyjęto, że jego postępy resocjalizacyjne są przeciętne. Obrońca podnosił, że zasadność jego zarzutu potwierdzać mają też warunki osobiste skazanego, nie precyzując jednak, co przez to rozumie.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazano natomiast na inne okoliczności, mające wpływ na wysokość kary dla skazanego, do których w odwołaniu wcale się nie odniesiono. Pierwszą z nich jest popełnianie przez G. G. przestępstw i to tego samego rodzaju – poza czynami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu. Przecież dopuścił się on kolejnych występków przeciwko mieniu, za które skazywano go w sprawach II K 85/11 i II K 290/15 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu. Zasadnym jest zatem uznanie go za osobę znacznie zdemoralizowaną, wymagającą odpowiednio długiego oddziaływania resocjalizacyjnego, co ma istotne znaczenie dla ustalania wysokości kary łącznej, zgodnie z art. 85a k.k.

Sąd I instancji podniósł też, że okolicznością mającą wpływ na wymiar kary były podobieństwo czynów sprawcy, ale też odstęp czasowy pomiędzy nimi. Skazany popełniał bez wyjątku występki z art. 278 § 1 k.k., ale czynił to w ciągu dwóch lat – od początku 2005 do początku 2007 roku. Zestawienie tych dwóch kwestii sprawia, że tendencją przy ustalaniu wysokości kary łącznej nie mogło być zbyt jej zaostrzenie lub łagodzenie, co prawidłowo przyjęto w uzasadnieniu sądu rejonowego.

Oznacza to, iż podnoszone przez apelującego okoliczności nie mogły wpłynąć znacząco na obniżenie kary łącznej, a kwestie pozostałe, wzięte pod uwagę przez sąd I instancji sprawiały, że musiała ona przyjąć wymiar stosunkowo surowy. Stąd orzeczenie jej w wysokości 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności nie było rozstrzygnięciem rażąco dolegliwym, a więc takim, które nie daje się zaakceptować, jaskrawo odbiegającym od reguł, które mają w tym przypadku zastosowanie. Z tego powodu również drugi z podniesionych w apelacji zarzutów nie znalazł uznania w oczach sądu odwoławczego.

Sąd II instancji nie znalazł podstaw do ingerowania z urzędu w treść zaskarżonego wyroku. Z tego powodu utrzymano go w mocy.

Na rzecz wyznaczonego dla skazanego obrońcy z urzędu zasądzono, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 26 V 1982 roku prawo o adwokaturze oraz § 17 ust. 5 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 X 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu kwotę 177,12 złotych, w tym 33,12 złotych podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony G. G. w postępowaniu odwoławczym. Nie było oczywiście podstaw do uwzględnienia wniosku obrońcy o zasądzenie na jego rzecz kosztów działania z urzędu za obie instancje – w wyroku sądu rejonowego znalazło się rozstrzygnięcie o jego wynagrodzeniu za czynności podjęte przed sądem I instancji.

Skazany nie posiada majątku, ani nie uzyskuje dochodów. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono go zatem od zapłaty kosztów sądowych, których nie byłby w stanie uiścić.

Andrzej Żuk Andrzej Tekieli Jarosław Staszkiwicz